ادامه از صفحه اول

گزارش تکان‌دهنده

روستاهایی که نمونه عینی و روابط حاکم بر شیوه زندگی در آنها را می‌توان به‌درستی در فیلم «گاو» داریوش مهرجویی مشاهده کرد. با اصلاحات ارضی و برهم‌خوردن مناسبات ارضی، تا سال ۵۷ و آغاز انقلاب اسلامی، از جمعیت ۳۶میلیونی کشور، ۱۸ میلیون در روستاها و همین میزان در شهر زندگی می‌کردند. این جابه‌جایی جمعیت از روستا به شهر به باور جامعه‌شناسان، موتور اصلی انقلاب شد و هنوز هم ادامه دارد به گونه‌ای که بنا بر گزارش وزیر کشور، هم‌اکنون بیش از ۱۱ میلیون نفر حاشیه‌نشین در کشور وجود دارد و مهم‌تر اینکه حدود دوهزارو ۷۰۰ محل حاشیه‌نشین داریم که توزیع جمعیتی در آن متوازن نیست و بافت جمعیتی با تکیه بر قرارگرفتن اقوام، جمعیت‌ها و مذاهب در درون این حوزه‌ها، امکان ایجاد چنین انشقاقی را را فراهم می‌کند. این در حالی است که دشمنان ما نیز به‌دنبال چنین شکاف‌هایی هستند. طبیعی است آسیب‌های اجتماعی چنین حوزه‌هایی بیش از دیگر مناطق است. در گزارش وزیر، از ۳،۵ میلیون بی‌کار یاد می‌شود که به باور نگارنده، این عدد ۳،۵ میلیون بی‌کار، دور از واقعیت است و عدد بی‌کاران به مراتب بیش از این اعداد است. اصلا پرسش این است شاغل از نظر این گزارش به چه کس یا کسانی اطلاق می‌شود؟ شاید این عدد مربوط به فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها باشد وقتی وزیر کشور نیز به‌صراحت از وجود سه فرزند فوق‌لیسانس بی‌کار خود یاد می‌کند. دردآور اینکه آمار معتادان و به تبع آن زندانیان مرتبط با اعتیاد و مواد مخدر هم که مشکل اصلی جامعه است، در این گزارش با دیده اغماض عدد ۱،۵میلیون نفر ذکر شده است حال اینکه آمارهای دیگری وجود دارد که تعداد معتادان را بیش از این اعدادوارقام می‌داند، اما ذکر نکاتی در گزارش قابل‌تأمل است؛ نخست اینکه آمار اعتیاد از مواد سنتی به مواد صنعتی پرخطر سوق پیدا کرده است. آمار کشفیات مواد صنعتی روان‌گردان گویای این مهم است که با مخلوط‌کردن چند ماده شیمیایی در گوشه فلان گاوداری یا «آشپزخانه»، می‌توان ماده‌ای تولید کرد و از نوجوانی ۱۷ساله، قاتلی خشن و وحشی ساخت که دختر شش‌ساله‌ای را کشته و جنازه‌اش را در اسید غرق کند. مطلب دیگر، اعلام این مهم است که ۶۰ درصد از تعداد زندانی‌های موجود در کشور به طور مستقیم و غیرمستقیم، با اعتیاد و مواد مخدر در ارتباط هستند. همچنین عامل ۵۰ درصد از طلاق‌ها هم اعتیاد است. روند رو به گسترش اعتیاد در کشور عوامل مختلفی دارد؛ یکی از این عوامل همسایگی با کشور افغانستان است که سالانه بیش از شش میلیون تن تریاک تولید می‌کند و بخش عمده‌ای از این تریاک از طریق ایران صادر می‌شود. ابعاد گسترده اعتیاد و گستره توزیع و پخش آن در کشور را باید با در نظرگرفتن تولید شش هزارتنی و کشف بخش اندک ۵۶۰ تنی آن در کشور رصد کرد که البته با توجه به شیوه‌های پیچیده قاچاق و مافیای جهانی آن، همین میزان کشفیات نیز با ایثار و ازجان‌گذشتگی پرسنل خدوم ناجا و فعالیت نیروهای امنیتی کشورمان به دست آمده است. بخش غمگنانه گزارش به آمار ازدواج‌هایی برمی‌گردد که به طلاق منجر می‌شود. به گفته وزیر کشور، متأسفانه ۳۶ درصد از ازدواج‌ها منجر به طلاق می‌شود که در شهرهای بزرگ نیز افزایش پیدا کرده است و هم‌اکنون ۲،۵ میلیون نفر زن سرپرست خانوار در کشور هستند؛ زنانِ حاصل طلاق ناشی از این گزارش عدد وحشتناک ۲،۵ میلیون زن سرپرست خانوار است که از زنان مطلقه‌ای که سرپرست خانوار نیستند، جداست. گزارش وزیر محترم کشور که در شش ماه گذشته به گفته ایشان، سه بار در حضور مقام معظم رهبری و هربار حدود سه ساعت موضوع با تمام ابعاد و جوانب آن و با حضور سران قوا و همه مسئولان حوزه اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته و دستوراتی از ناحیه ایشان صادر شده است، باید به عنوان مهم‌ترین وظیفه دولت در جهت انجام اموری که به نوعی بار این گزارش و تبعات آن را کم کند، مورد توجه مسئولان قرار گیرد. این شرایط می‌تواند موجب تخریب سرمایه‌های اجتماعی و درنهایت مشکلاتی شود که پتانسیل تبدیل به موضوعات امنیتی را هم داراست.

انتقال آب و سیاست

«توتاپ» ابتدای نام انگلیسی کشورهای ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، افغانستان و پاکستان و مخفف طرح انتقال برق ۵۰۰مگاواتی ترکمنستان به پاکستان از مسیر کشورهای ازبکستان، تاجیکستان و افغانستان است که با حذف پاکستان از این طرح، برق ترکمنستان به افغانستان انتقال خواهد یافت. این پروژه قرار است سالانه ۵۰۰ مگاوات برق از ترکمنستان به افغانستان منتقل کند. طرح مطالعات این پروژه از سوی شرکت آلمانی «فیشنر» انجام شد که برنامه‌ریزی تأمین برق ۲۰ سال آینده افغانستان را برعهده دارد. براساس مطالعات و پیشنهاد صورت‌گرفته، این شرکت از بین دو مسیر بامیان و سالنگ، مسیر بامیان را برای انتقال برق پیشنهاد کرد؛ اما مسئولان دولت افغانستان معتقدند مسیر سالنگ در ولایت پروان دارای صرفه اقتصادی بیشتری است؛ ازاین‌رو محمد اشرف‌غنی، رئیس‌جمهور افغانستان، در جلسه هیأت دولت در تاریخ ۱۱ اردیبهشت‌ماه امسال تصویب کرد که خط انتقال برق توتاپ از مسیر سالنگ عبور کند.

ادامه در صفحه ۱۹

فعالان اقتصادی در سال پایانی دولت خواستار تعدیل و تک‌نرخی شدن ارز شدند

اولتیماتوم ارزی به دولت

عکس: Getty Images

شرق: سال آخر دولت است و فعالان اقتصادی به دنبال تحقق وعده‌هایی که دولت در سال روی‌کارآمدنش بارها بر آن تأکید داشت. ولی‌اله سیف، رئیس‌کل بانک مرکزی بارها تأکید کرده بود که ارز را تک‌نرخی خواهد کرد اما زمان برای اجرای آن بارها به تعویق افتاد. انتظار می‌رفت پس از اجرائی‌شدن برجام و ورود دارایی‌های ارزی بلوکه‌شده به کشور، بانک مرکزی قادر باشد این وعده خود را عملیاتی کند اما معاملات به هم خورد و گره در کار بازگشت دارایی‌ها به کشور افتاد. در چنین شرایطی دولت بیم دارد که بازار را تک‌نرخی کند زیرا تجربه نشان داده کمبود ذخیره ارزی در اختیار دولت برای تحقق تک‌نرخی‌کردن ارز می‌تواند آشفتگی را در بازار به همراه بیاورد. در چنین شرایطی فعالان اقتصادی در اتاق تهران با صدور بیانیه‌ای از دولت خواستار تحقق هرچه سریع‌تر تک‌نرخی‌شدن ارز شده‌اند اما آنها خواسته دیگری نیز دارند. این فعالان به دنبال آن هستند که نرخ ارز مطابق آنچه در برنامه پنجم توسعه به تصویب رسیده متناسب با تورم داخلی منهای تورم خارجی افزایش یابد. این خواسته آنها این پیام را به بازار دارد که اکنون باید در انتظار افزایش نرخ دلار باشیم. در چنین شرایطی، تصمیم کاهش نرخ سود بانکی هم از سویی دیگر از سوی بانک‌ها در حال تحقق است (البته صرفا برای سپرده‌های مردم، نه سود تسهیلات به بخش تولید) که همین امر می‌تواند موجب تحریک مردم برای انتقال نقدینگی از سیستم بانکی به بازار ارز شود. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اتاق تهران، فعالان اقتصادی با انتشار بیانیه‌ای خواستار انجام اقدامات دولت برای جلوگیری از کاهش نرخ ارز حقیقی و ثبات‌بخشی به آن شدند و اعلام کردند در اسرع وقت باید نظام دونرخی ارز حذف شود.

دولت فورا ارز را تک‌نرخی کند

هیأت‌رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی تهران با صدور بیانیه‌ای خواستار تعیین ارزش حقیقی پول ملی و ضرورت توفیق اقتصاد ملی در عرصه جهانی شدند. در بخشی از این بیانیه آمده: «اتخاذ سیاست غلط تثبیت نرخ ارز بدون توجه به فرامین برنامه توسعه در دوران تصدی دولت‌های نهم و دهم و کنترل رشد سالانه نرخ ارز به میزان ۱۴ درصد در خلال سال‌های قبل از ۱۳۹۰ بدون توجه به ملاحظات اقتصادی و تکلیف برنامه و افزایش سالانه نرخ ارز حداقل معادل تفاضل تورم جهانی و داخلی منجر به نوسانات شدید ارزی در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ شده است که آثار آن را به شرح زیر می‌توان عنوان کرد:

۱- بروز نوسان شدید ارزی و در نتیجه ایجاد تکانه‌های اقتصادی ناشی از آن که کماکان گریبانگیر اقتصاد ملی بوده و چنان مصیبتی را بر اقتصاد ایران تحمیل کرده که رشد تقاضا را با اخلال و تولید را با رکود مواجه نموده است.

۲- نگاهی گذرا به تجربیات جهانی تأکیدی بر این موضوع است که حفظ ارزش پول ملی در تراز غیرواقعی سیاستی غیراقتصادی است که نه‌فقط برخلاف جهت منویات اقتصاد مقاومتی در مواجهه با فساد، مقابله با رانت‌خواری برای گروه‌های خاص و افزایش کارایی صنعت عمل نموده بلکه باعث حذف وضعیت‌های اقتصادی شده و با ایجاد زمینه عدم شفافیت و ویژه خواری سرنوشت محتوم آن تورمی لجام‌گسیخته و تحمیل نوسانات آنها بر پول ملی است.

۳- عملکرد دستوری در تعیین نرخ ارز تخصیص یارانه‌ای است که واردات را در مقایسه با تولیدات داخلی و صادرات آنها تقویت نموده و ضمن جلوگیری از رشد درون‌زایی و برون‌گرایی اقتصاد ملی زمینه قاچاق گسترده کالا را نیز سبب می‌گردد.

۴-رانت ناشی از تخصیص ارز با نرخ دستوری علاوه بر تحت‌الشعاع قراردادن موضوع سلامت اداری، بروز زمینه نظارت و بازرسی غیرضروری از بنگاه‌های اقتصادی با عملکرد شفاف را نیز فراهم می‌آورد.

۵-اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران ضمن تأکید بر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی خصوصا بندهای ۲، ۱۰ و ۱۳ سیاست‌های مذکور، صیانت از قدرت صادراتی به‌ویژه صادرات غیرنفتی کشور را مورد نظر قرار داده و با تأکید بر لزوم انعطاف‌پذیری نرخ ارز معیار مذکور را شاخصی از توان رقابت‌پذیری اقتصاد ملی ارزیابی و مؤکدا از دولت درخواست می‌نماید تا برای جلوگیری از کاهش نرخ ارز حقیقی و ثبات‌بخشی به آن در اسرع وقت نسبت به حذف نظام دو نرخی و اعمال یکسان‌سازی نرخ ارز با رعایت قاعده افزایش سالانه آن متناسب با تفاضل تورم جهانی و داخلی اقدام نماید تا بدین ترتیب مانع از کاهش توان رقابت‌پذیری اقتصاد ملی شده و اهداف عالیه در ارتقای صادرات کالا و خدمات و به تبع آن رشد اقتصادی پایداری و مستمر را تضمین نماید».

در همین رابطه «شرق» بر آن شد نظر موافقان و مخالفان زمان اجرائی‌شدن تک‌نرخی کردن ارز را جویا شود.

رانت با ارز چندنرخی

محمد لاهوتی، عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران در دفاع از مواضع فعالان اقتصادی اتاق تهران به «شرق» می‌گوید: در شرایطی که کشور امکان این را ندارد که واردات را آزاد بگذارد تا به هر میزان که نیاز دارد ارز خود را تامین کند، عملا فاصله ارز آزاد و مبادلاتی، رقمی قابل‌توجه خواهد بود که ایجاد رانت می‌کند. از طرفی شاهد هستیم که ارز مبادله‌ای تخصیص‌یافته با واردات، سر سفره مردم نمی‌آید و این تفاوت نرخ ارز است که واردکننده را ترغیب به واردات کالا می‌کند. بنابراین یکی از فاکتورهای تک‌نرخی‌کردن ارز، شفاف‌سازی در اقتصاد و ازبین‌بردن فساد و رانت است که از اهداف دولت یازدهم هم هست. با توجه به اینکه سه سال از عمر این دولت گذشته، به نظر می‌رسد دولت زمان را از دست داده و باید هرچه‌سریع‌تر این کار را انجام دهد. لاهوتی با اشاره به اهمیت واقعی‌سازی نرخ ارز در بیانیه فعالان اقتصادی که تک‌نرخی‌شدن آن بیشتر موردتأکید قرار گرفته است، می‌افزاید: واقعی‌شدن نرخ ارز متناسب با نرخ تورم براساس قانون برنامه پنجم توسعه بیش از تک‌نرخی‌کردن ارز برای فعالان اقتصادی دارای اهمیت است. در هیچ دوره‌ای هیچ‌یک از دولت‌ها تن به آن ندادند و حاضر نشدند این قانون را اجرائی کنند. وقتی در سال ۹۴ دولت اعلام می‌کند که تورم ۱۴درصدی بر اقتصاد حاکم است، اما نرخ ارز فقط پنج درصد افزایش می‌یابد، اولا برخلاف قانون برنامه پنجم عمل کرده و دوم آنکه فرصت را از تولید گرفته و اجازه نداده بتواند در مقابل کالای وارداتی عرض اندام و رقابت کند. از طرفی فرصت صادرات را از صادرکنندگان کشور هم گرفته است، زیرا کالاهای آنها حدود ۸ تا ۱۰ درصد نسبت به سال قبل گران شده و بازارهای خارجی کشش این افزایش قیمت را ندارد و در نتیجه با کاهش صادرات روبه‌رو می‌شویم. علاوه بر آن وقتی نرخ ارز واقعی نیست، عملا ورود کالای غیرقانونی (قاچاق) توجیه اقتصادی دارد. در مجموع، تمام این عوامل موجب ضربه به تولید، کاهش درآمدهای دولت و افزایش سودهای بادآورده برای عده‌ای می‌شود.

> **یکی از فاکتورهای تک‌نرخی‌کردن ارز، شفاف‌سازی در اقتصاد و ازبین‌بردن فساد و رانت است که از اهداف دولت یازدهم هم هست. با توجه به اینکه سه سال از عمر این دولت گذشته به نظر می‌رسد دولت زمان را از دست داده و باید هرچه‌سریع‌تر این کار را انجام دهد**

نقض سلیقه‌ای قانون

او با تأکید بر ضرورت اجرائی‌شدن قانون برنامه بودجه تصریح می‌کند: روزی که قانون‌گذار، قانون برنامه پنجم را مصوب و دولت را مکلف کرد، تفاوت نرخ تورم داخلی منهای تورم خارجی در افزایش نرخ ارز تأثیر داده شود، کلام آخر را زد. احترام به قانون بالاترین مرجع است. نمی‌توانیم سلیقه‌ای عمل کنیم و با توجیه اینکه شرایط اقتصادی نامناسب است، یک تکلیف قانونی را نقض کنیم.

عضو هیأت نمایندگان اتاق تهران با اشاره به اینکه آقای ظریف در صحن علنی مجلس اعلام کردند که پول‌های ما از طریق امارات، هند و ترکیه آزاد شده و به‌مرور وارد کشور می‌شود، پرسش «شرق» مبنی بر کمبود ذخیره ارزی دولت را رد می‌کند: «وضعیت ارزی کشور امسال بهتر از سال قبل و سال قبل بهتر از سال ۹۳ بود. از طرفی درست است که قیمت نفت کاهش یافته اما حجم صادرات ما نسبت به سال قبل دو برابر شده، بنابراین به نظر می‌رسد ذخیره ارزی و درآمد نسبت به گذشته بدتر نشده است. اتفاقا در این زمان اگر دولت فکر می‌کند در شرایط کمبود نقدینگی ارزی است، بهتر است ارز مبادله‌ای کالاهای وارداتی را غیر از کالاهای اساسی که نیاز و قوت مردم است، حذف کند نه اینکه تک‌نرخی‌کردن ارز را به تعویق بیندازد.

زمان تک‌نرخی‌کردن ارز بسیار مهم است

جمشید عدالتیان، عضو اتاق بازرگانی ایران که این بیانیه را امضا نکرده است، نظر دیگری دارد. عدالتیان در گفت‌وگوی خود با «شرق» هرچند تأکید دارد تک‌نرخی‌شدن ارز بسیار ضروری است اما می‌گوید در شرایطی که دولت ذخایر ارزی برای کنترل بازار ندارد، این اقدام به همراه واقعی‌کردن نرخ ارز که مطالبه امضاکنندگان این بیانیه است، می‌تواند آشفتگی در بازار ارز را به دنبال داشته باشد.

این فعال اقتصادی در عین حال که بر ضرورت تک‌نرخی‌کردن ارز به سبب اینکه کشور اکنون در معرض جذب سرمایه‌های خارجی است، تأکید می‌کند، هشدار می‌دهد: فعالان اقتصادی و صادرکنندگان در این نامه بر افزایش نرخ ارز اصرار دارند. در این شرایط چند خطر حس می‌شود. با کاهش نرخ سپرده‌ها در بازار مردم به دنبال آن هستند که سرمایه‌های خود را به جایی ببرند که سود کنند. همین که احساس شود نرخ ارز تغییر کرده و روند افزایشی را در پیش بگیرد، برای خرید ارز به بازار هجوم خواهند آورد. دولت اگر ذخیره ارزی کافی برای کنترل بازار در اختیار نداشته باشد، نمی‌تواند ارز کافی در اختیار مردم قرار دهد و دوباره به دام چندنرخی خواهیم افتاد.

هجوم مردم به بازار ارز

عدالتیان با اشاره به اینکه نرخی که برای ارز تک‌نرخی تعیین می‌شود، مهم است، می‌افزاید: برای تک‌نرخی‌کردن ارز سه حالت وجود دارد؛ میانگین ارز دولتی و آزاد، نرخ آزاد فعلی یا نرخی بالاتر از نرخ فعلی ارز آزاد. اگر قیمت ارز تک‌نرخی، بالاتر از نرخ موجود در بازار آزاد باشد و بازار این را حس کند، تمام پول‌ها در سپرده با بهره ۱۶درصدی در بانک‌ها به سمت بازار ارز خواهد رفت و مردم به بازار ارز حمله می‌کنند، بنابراین کنترل دولت برای کاهش تورم و کاهش نرخ سود بانکی با این اتفاق، از دستش خارج می‌شود. او برای اجرائی‌شدن ارز تک‌نرخی شرط می‌گذارد: دولت باید همین نرخ در بازار آزاد و شناور را حفظ کند تا مردم به بازار ارز هجوم نیاورند. علاوه بر آنکه باید ذخیره ارزی بسیار زیادی را در اختیار داشته باشد تا قدرت آن را داشته باشد در صورت هجوم به بازار، آن را کنترل کند.

بویینگ در شمارش معکوس

شرق: سرنوشت فروش هواپیمای بویینگ به ایران هنوز مشخص نیست و آمریکا پاسخ صریحی به امکان‌پذیری آن نداده است. بااین‌حال تارنمای روزنامه واشنگتن‌پست به نقل از ایمیل یکی از مدیران شرکت بویینگ گزارش داد قرارداد فروش صد هواپیمای مسافربری به ایران «به‌زودی» نهایی شده و اطلاعیه رسمی آن روز چهارشنبه منتشر می‌شود. با اینکه شرکت هواپیمایی بویینگ علاقه‌مندی خود را برای فروش هواپیماهای مسافربری به ایران نشان داده و تمایل دارد با هواپیماهای ایرباس فرانسوی در ایران وارد رقابت شود، نبود امکان معامله مستقیم دلاری بر سر راه آن، مشکل‌ساز شده است. علاوه بر آن ممنوعیت معامله تجار آمریکایی با ایرانی‌ها و ترس بانک‌های خارجی برای معاملات به یورو هم مزید بر علت شده است و مشخص نیست این شرکت چگونه قصد دارد قوانین کشور خود را دور بزند یا اینکه خواهد توانست رضایت‌نامه آمریکا را برای کسب سود از بازار ایران به دست آورد. به گزارش «ایسنا»، وزارت خارجه آمریکا درباره اینکه آیا بویینگ برای فروش هواپیماهای مسافربری به ایران مجوز دریافت کرده است، حاضر به اظهارنظر نشد اما سخنگوی این وزارتخانه فقط اعلام کرد توافق هسته‌ای ایران دریافت مجوز برای فروش هواپیماهای مسافربری به شکل مورد به مورد را امکان‌پذیر می‌کند. جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا درحالی‌که حاضر نشد درباره گزارش‌های مربوط به شرکت‌های خصوصی اظهارنظر کند، گفت: توافق هسته‌ای ایران شامل مفادی است که اعطای مجوز به اشخاص و نهادهایی که به دنبال صادرات مجدد، فروش، لیزینگ یا انتقال هواپیماهای مسافربری به ایران هستند را به صورت موردی امکان‌پذیر می‌کند. این اظهارات در پی مصاحبه وزیر راه و شهرسازی با یکی از خبرگزاری‌های داخلی صورت گرفت. عباس آخوندی در این مصاحبه اظهار کرد: ایران با بویینگ برای خرید هواپیماهای مسافربری به توافق رسیده و در روزهای آینده جزئیات این توافق اعلام خواهد شد. در این بین منابع غربی و خاورمیانه‌ای آگاه به رویترز اظهار کردند این توافق تاکنون تنها چارچوب یک قرارداد رسمی را داشته است و بویینگ برای امضای قرارداد با ایران به موافقت دولت آمریکا نیاز دارد که تقریبا ۴۰ سال است فروش هواپیماهای آمریکایی به ایران را ممنوع کرده است. خبرگزاری بلومبرگ هم اعلام کرد در روزهای آینده ایران قرارداد ۲۵میلیارددلاری برای خرید صد فروند هواپیمای مسافربری بویینگ منعقد می‌کند، اما تأکید کرده این نخستین قرارداد دو کشور پس از لغو تحریم‌ها محسوب شده و باید از سوی دولت آمریکا تأیید شود. تاکنون بویینگ تنها اجازه یافته محصولاتش را به ایران‌ایر و چند شرکت هواپیمایی دیگر معرفی کند درحالی‌که شرکت اروپایی ایرباس اوایل امسال برای فروش ۱۱۸ هواپیمای مسافربری به ارزش ۲۷ میلیارد دلار با ایران به توافق رسید. یک سخنگوی بویینگ در ایمیلی به رویترز اظهار کرد: ما با ایرلاین‌های ایرانی موردتأیید دولت آمریکا درباره خرید احتمالی هواپیماهای مسافربری و خدمات بویینگ مذاکراتی داشته‌ایم، اما درباره جزئیات مذاکرات درحال‌ادامه صحبت نمی‌کنیم و روش استاندارد ما این است که به مشتریانمان اجازه دهیم هرگونه توافق حاصل‌شده را اعلام کنند. براساس این گزارش، هرگونه توافقی که حاصل می‌شود، مشروط به تأیید دولت آمریکا خواهد بود. رویترز هفته گذشته گزارش داده بود که ایران به سوی توافق تاریخی برای خرید هواپیما از بویینگ پیش می‌رود که نخستین خرید از زمان وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۹۷۹ خواهد بود و ممکن است توافق برای خرید بیش از صد هواپیما به‌زودی حاصل شود. براساس این گزارش، منابع ایرانی و غربی برآورد کرده‌اند ایران برای نوسازی ناوگان خود پس از چند دهه تحریم به ۴۰۰ هواپیما نیاز دارد. هر دو شرکت ایرباس و بویینگ برای انجام چنین قراردادهایی به مجوز صادرات آمریکا نیاز دارند زیرا از فناوری آمریکایی در همه هواپیماهای مدرن خود استفاده می‌کنند. با این همه منابع صنعتی بر این باورند که اجرای این توافقات به دلیل ابهام در خصوص فاینانس و ممنوعیت استفاده ایران از سیستم مالی آمریکا، ممکن است اندکی به طول بینجامد؛ البته قرارداد ایرباس به جای دلار که معمولا شرکت‌های هواپیماسازی از آن استفاده می‌کنند به یورو است، اما بسیاری از بانک‌ها به دلیل نگرانی از نقض تحریم‌های آمریکا و مجازات احتمالی، تمایلی به فاینانس ندارند. منابع آگاه اظهار کرده‌اند شرکت لیزینگ سنگاپوری BOC Aviation که بویینگ در آن سرمایه‌گذاری کرده، سرگرم مذاکره با بویینگ درباره فاینانس بخشی از این توافق است.

بورس

ایست ریزش بورس با موضع وزیر

ابراهیم دیلم . تحلیلگر بازارهای مالی

● شاخص بورس در جریان دادوستدهای دیروز بازار سرمایه ۸۲ واحد کاهش را به ثبت رساند و به سطح ۷۳هزارو ۸۷۷واحدی رسید. در پایان آخرین روز معاملاتی هفته، بازار بورس با دادوستد تعداد ۷۴۵ میلیون سهم و حق تقدم به ارزش ۱۶۳ میلیارد تومان در ۵۷ هزار نوبت کار خود را به اتمام رساند. شرکت‌های فولاد مبارکه و گروه مپنا به ترتیب با ثبت ۴۵ و ۳۸ واحد کاهش بیشترین تأثیرات منفی و شرکت‌های ایران‌خودرو و پالایشگاه بندرعباس به ترتیب با ثبت ۲۷ و ۲۶ واحد، تأثیرات مثبتی بر شاخص گذاشتند. بازار بورس در هفته جاری یکی از بدترین روزهای کاری خود را در سال جاری سپری کرد که می‌توان به مهم‌ترین آن، اعلام اسامی سهام‌داران بورسی به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به درخواست وزیر با هدف حذف یارانه این گروه، اشاره کرد. این درخواست با واکنش منفی فعالان بازار مواجه شد. وزیر اقتصاد هم دیروز در بیانیه‌ای که بر تارنمای این وزارتخانه قرار گرفت، اطلاعات مربوط به فعالان بورسی را محرمانه اعلام کرد و گفت ایران هم مانند سایر کشورها باید از اطلاعات محرمانه سهام‌داران حراست کند. به‌این‌ترتیب و با موضع‌گیری وزیر اقتصاد، اطلاعات به وزارت رفاه اعلام نخواهد شد. از طرف دیگر ادامه‌دارشدن رکود و بی‌خبری بازار از تفاهم‌ها و قراردادهای تجاری با شرکت‌های بین‌المللی و همچنین حل‌نشدن مراودات بانکی بین‌المللی با بانک‌های کشور موجب شد که بورس روزهای بسیار بدی را سپری کند. گفتنی است روز سه‌شنبه فطانت، رئیس سازمان بورس، سه خبر تأثیرگذار برای بازار را اعلام کرد که یکی از آنها مربوط به کاهش نرخ سود سپرده بانکی به ۱۵ درصد بود که از سوی کانون بانک‌ها اعلام شد و خبر دیگر مربوط به مخالفت سازمان بورس با افشای اطلاعات سهام‌داران که به آن اشاره شد و آخرین خبر هم مربوط به موافقت رسمی سازمان امور مالیاتی برای معافیت مالیاتی افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی برای شرکت‌هایی که در سال ۱۳۹۴ اقدام به این کار کرده‌اند، بود. اگرچه این خبرها مهم و بر بازار سهام تأثیرگذار است؛ اما مهم‌ترین دلیل بی‌رغبتی فعالان بازار ناشی از رکود سنگین در اقتصاد است که خود نیز نتیجه نرخ بالای سود سپرده و سود تسهیلات به‌شمار می‌آید. این نرخ موجب شده شرکت‌ها نتوانند بازدهی مناسبی به سبب بالابودن هزینه تأمین سرمایه برای فعالیت‌های عملیاتی خود داشته باشند؛ بنابراین کاهش نرخ سود سپرده و نرخ سود تسهیلات به‌طور هم‌زمان موجب کاهش هزینه‌های مالی برای فعالان اقتصادی و از طرفی دیگر تحریک تقاضا می‌شود؛ مشروط بر اینکه بانک‌ها منابع کافی در اختیار داشته باشند؛ بنابراین دولت به‌عنوان بزرگ‌ترین بدهکار بانکی با تعیین تکلیف بدهی‌های خود هرچند اندک می‌تواند فضای کسب‌وکار را تغییر داده تا بازار سرمایه به معنی واقعی کلمه رونق یابد.

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
کل	۷۳۸۷۷،۱	−۸۲،۶۱
شاخص قیمت	۲۶۹۰۴،۲	−۳۰،۱۱
شاخص کل (هم‌وزن)	۱۳۵۰۲،۱	۳۳،۴۰
شاخص قیمت (هم‌وزن)	۱۰۹۹۰،۴	۲۷،۲۰
آزاد شناور	۸۱۹۱۸،۱	۱۱۹،۹۲
۵۰ شرکت بزرگ	۲۹۳۵،۳	−۵،۳۰

ارز و طلا

طلا در انتظار

● **شرق:** دیروز هر دو بازار طلا و ارز تهران بی‌حرکت بودند. دلار دیروز بعد از نوسان جزئی در همان رِنج قیمتی روز سه‌شنبه ایستاد و بیش از پیش بر خمودی خود صحه گذاشت. در بازار سکه و طلای تهران نیز بی‌حرکتی موج می‌زند با این تفاوت که دیروز به اوج خود رسید. قیمت‌های پایانی در بازار دیروز تهران در مقایسه با آخر وقت معاملات در روز سه‌شنبه هیچ‌گونه تغییری نداشتند. ظاهرا در بازار طلا همه منتظر تصمیم فدرال رزرو آمریکا درباره نرخ بهره هستند. همه‌پرسی انگلیس مبنی بر خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا و تصمیم سه بانک مرکزی دیگر برای تعیین نرخ بهره مزید بر علت است تا این انتظار بیش‌ازپیش رخ نماید. بااین‌حال تازه‌ترین تحلیل تکنیکال اف ایکس استریت نشان می‌دهد که قیمت جهانی طلا در کوتاه‌مدت بین هزارو ۲۷۰ تا هزارو ۳۰۰ دلار در هر اونس در نوسان خواهد بود.

ارز	قیمت (تومان)	تغییر
دلار آمریکا	۳۴۶۳	−
یورو	۳۹۱۰	−۱۱
پوند	۴۹۴۳	−۲۵
درهم	۹۴۶	−

طلا و سکه	قیمت	تغییر
طرح جدید	۱،۰۳۲،۰۰۰	−
طرح قدیم	۱،۰۳۰،۰۰۰	−
نیم	۵۱۵،۰۰۰	−
ربع	۲۷۰،۰۰۰	−
گرمی	۱۸۰،۰۰۰	−
گرم ۱۸ عیار	۱۰۴،۹۰۰	−
اونس (دلار)	۱۲۸۵.۳	−۳،۵